

Maden Kanununun 6688 sayılı Kanunla muaddel 156 ncı maddesinin (A) bendinde yazılı iki yıllık müddetin 4 yıl daha uzatılması hakkında kanun lâyihası ve İktisat Encümeni mazbatasası (1/135)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 678/368

10 . II . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

6309 sayılı Maden Kanununun 6688 sayılı Kanunla muaddel 156 ncı maddesinin (a) bendinde yazılı iki yıllık müddetin dört yıl daha uzatılması hakkında Sanayi Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 5 . II . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Maden Kanununun 156 ncı maddesi, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünce, kendi hesabına maden tetkikatı ve arama ameliyatı yapılmak üzere, 2804 numaralı Kanunun mülga 7 ncı maddesine tâbi tutulan saha ve madenlere mütaallik bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, 2804 sayılı Kanunun 7 ncı maddesi, 6309 sayılı Maden Kanunu ile 11 . III . 1954 tarihinde ilga edilmiş, ancak bu tarihten önce mezkûr 7 ncı maddeye göre hiçbir kimseye taharri ruhsatnamesi verilmemesi hususunda muayyen bâzı saha ve madenler üzerinde vaz'edilmiş olan memnuiyet ve bu sahalarda Enstitüce girişilmiş bulunan faaliyet Maden Kanununun 156 ncı maddesi ile iki yıl müddetle mahfuz tutulmuştu.

Bilâhara bu madde, 6688 sayılı Kanunla tadil edilmiş, iki yıllık müddet bir kısım madenler için bir yıl, diğer bir kısım madenler için de iki yıl daha uzatılmış, mezkûr saha ve madenlerin, Maden Kanuniyle mevzu umumi rejime intikalini sağlayacak yeni hükümler tesis olunmuştu.

Bunlardan bir yıllık müddet 3 . III . 1957 tarihinde hitama ermiş, bununla ilgili saha ve madenler hakkında 6688 sayılı Kanunla derpiş edilen esaslar dairesinde gereğine tevessül edilmiş bulunmaktadır.

İki yıllık müddet ceman sekiz aded ayrı sahaya mütaallik olup, 3 . III . 1958 tarihinde sona erektir.

Bu sekiz sahadan birisi yurdumuzun ancak bir bölgesinde mevcudolan ve memleket sanayiinde ve kalkınmasında müstesna mevkii bulunan taş kömürüne, ikisi volframa, beşi de uranyum toryum gibi radyoaktif minerallere ait bulunmaktadır.

Uzun yıllardan beri Devlet parası ve emeği ile girişilmiş ve bir hayli ilerletilmiş olan bu sahalardaki esaslı tetkik ve arama faaliyetinin muayyen müddet içerisinde nihayetlendirilmesi kabil olmamıştır.

Bunların parçalara bölünmek suretiyle arama ruhsatnamelerine bağlanması, devam edilmekte bulunan faaliyetin mahiyeti, şümülü ve eriştiği safha bakımından mahzuflu görülmektedir.

Şimdiye kadar üzerlerinde hiçbir suretle gayrın hakkı taallük etmemiş bulunan bahis konusu sahaların akibetleri hakkında yakın bir istikbalde katî neticelere varılabilmesi için M. T. A. Enstitüsünün faaliyetinin daha bir müddet devam ettirilmesinde zaruret mütalâa edilmektedir.

Bu yeni dört yıllık müddet içerisinde, bahis konusu sekiz saha hakkında 6688 sayılı Kanunla mevzu esaslar dairesinde gereken muamelenin ifa ve ikmal olunacağı, bu cümleden olarak taş kömürü sahasının 3867 sayılı Kanunla Devletçe işletilmesi takarrur edip halen Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesi tarafından işletilmekte bulunan Ereğli Kömür Havzası sahasına ilhaki yoluna gidileceği taahhüddir.

Bu maksatla ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Esas No: 1/135

Karar No: 10

13 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

6309 sayılı Maden Kanununun 6688 sayılı Kanunla muaddel 156 nci maddesinin (a) bendinde yazılı 2 yıllık müddetin 4 yıl daha uzatılması hakkındaki kanun lâyihası, ilgili Hükümet mümessillerinin iştiraki ile tetkik ve müzakere edildi :

Kanun lâyihasının esbabı mucibesinde de geniş bir şekilde izah edildiği veçhile ve Hükümet mümessillerinin de verdikleri izahatlarla kanun lâyihası hakkında encümenimiz de şu kanaate varmıştır :

1. Kanunda derpiş edilmiş olan 2 seneden ibaret arama müddeti uranyum, toryum ve volfram gibi nadir ve değerli minerallerin aranılması ve enstitünün yapacağı ilmî incelemelerin bu müddete sığdırılamıyacağı,

2. Bu cevherlerin aranılmasında çalışacak teknik eleman mevcudu gayrikâfi olduğundan bunların yetiştirilmesi için çalışılmış ve halen de çalışılmakta olması,

3. Uranyum, toryum ve emsali minerallere ait yatakların tesbiti için vücudu elzem olan geiger sayacı ve sintilo - metre gibi cihazların temin ve tedarikinde bâzı müşkülâta mâruz kalınması,

4. 6309 sayılı Maden Kanununda derpiş edilmiş olan 2 senelik arama müddeti, her hangi bir şahsın gelişigüzel bir şekilde tamamen şekli ve basit bir arama için kâfi olsa bile enstitü gibi tamamen ilmî ve teknik çalışan ve etüd ettiği sahaların muntazam haritalarını tanzim, jeolojik ve icabında jeofizik etüdlere iera ve

gereken sondajla veya madencilik usulleri ile aramalar yaparak katî rezervi ve retablite hesaplarını yapmaya mecbur olan bir müessese için kâfi değildir. Bu itibarla enstitü tarafından arama işleri için kapatılmış olan sahaların hakiki değerlerinin meydana çıkarılmasına engel olması,

5. Enstitü bir kâr müessesesi olmadığından vazifesinin ifasını sağlayabilmek için mukatazi parayı Hazineden yardım olarak almaktadır. Son senelerde yapılan Hazine yardımları enstitünün yapmaya mecbur olduğu işlerin ikmaline kifayet edemeyecek ve çalışmalarının tahdidini mucibolacak şekilde tenkis edilmiş bulunması gibi sebeplerle iki senelik müddetin 4 yıl daha uzatılması hakkındaki kanun lâyihası, encümenimizce uygun görülmüş ve Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin yüksek tasvibine arz edilmek üzere Reisliğe saygı ile sunulur.

İktisat En. Reisi

İstanbul

Nizamettin Â. Sav

Kâtip

Gaziantep

İ. Daî

Amasya

N. Ş. Nabel

M. Muharriri

Zonguldak

S. Başol

Afyon K.

N. Topçuoğlu

İstanbul

İ. Altabev

İmzada bulunamadı

Zonguldak

C. Z. Aysan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

6309 sayılı Maden Kanununun 6688 sayılı Kanunla muaddel 156 ncı maddesinin (a) bendinde yazılı iki yıllık müddetin dört yıl daha uzatılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 6309 sayılı Maden Kanununun 6688 sayılı Kanunla muaddel 156 ncı maddesinin (a) bendinde yazılı toryum, uranyum gibi radyoaktif madenlerle, volfram ve taş kömürüne aidolan iki yıllık memnuiyet müddeti, 3.III.1958 tarihinden itibaren dört yıl daha uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-yariyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

5 . II . 1958

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>	Devlet Vekili <i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>T. İleri</i>	Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>
Sih. ve İğ. Mua. Vekili <i>Dr. Lûtfi Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sanayi Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili <i>S. Yırcalı</i>	İmar Vekili <i>M. Berk</i>

